

Генерал-мајор **ВЕЛИМИР КНЕЖЕВИЋ**

О ИСПИТУ ЗА ЧИН ПУКОВНИКА РОДОВА ВОЈСКЕ

На основу Правилника и програма за полагање испита за чин пуковника родова војске предвиђено је да кандидати решавају један општевојни тактички задатак у оквиру дивизије и један стручни родовски задатак. За општевојни задатак Испитна комисија редовно припрема и кандидатима даје да обраде и реше задатак у улози команданта дивизије и неки од докумената у улози начелника I отсека (план марша, табеларни план боја, план одбране, заповест и др.). За родовски задатак кандидати добијају да реше и разраде само план организациско-тактичке употребе свога рода у оквиру здружене јединице.

Општевојни задатак, који кандидат решава у улози команданта здружене јединице, неоспорно је потребан за проверу знања и способности кандидата за чин пуковника рода војске, нарочито у погледу његовог познавања тактике и суштине командовања здруженом јединицом. Међутим, кандидати свих родова, осим пешадије, баш ову материју мање познају. Недовољно познавање опште тактике у обиму потребном за успешно командовање здруженом јединицом у улози општевојног команданта је и природно, јер треба имати у виду да им то није било омогућено ранијим школовањем у оквиру рода, нити њиховим радом и практичним животом на функцијама у одговарајућем роду. Због тога, без обзира на то што има појединачних случајева да се ретки појединци својом вољом и талентом показују као способни општевојни руководиоци, сматрам да би било правилно, а и нужно, изменити критеријум оцењивања оба задатка. Заправо, требало би сваког кандидата у првом реду проверавати и најстрожије ценити из оквира његовог рода, а из опште тактике толико колико му је потребно да добро и сигурно употребљава свој род. Иако се у томе не може тачно утврдити мера општетактичког знања (а то не треба ни захтевати), ипак ће се, с обзиром на састав комисије — коју делом сачињавају и официри рода из којег су кандидати — у сваком конкретном случају моћи са довољно сигурности оценити да ли кандидат влада овом материјом толико колико је потребно за правилно руковођење дотичним родом. Другим речима, требало би да Испитна комисија води рачуна о томе из кога је рода кандидат који полаже испит, као и да буде еластичнија при провери

и оцени његовог знања из опште тактике. Поред тога, решавањем општевојног и родовског (али чисто тактичког) задатка може се само незнатно проверити способност неког кандидата за пуковничку функцију његовог рода, а у највише случајева ни то се не може никако установити, као например: његова способност у улози команданта понтоњирског или пионирског пука (чија функција скоро искључиво захтева организациско-техничку способност планирања и подизања мостова на великим рекама или за израду путева и разних фортификациских објеката и решавање стручних задатака), или рецимо, команданта пука везе (чија је искључива дужност техничко уређење, организација и правилна експлоатација ЦВ, или планирање и извођење правца жичне везе са сталним линијама и др.) или команданта артиљериског пука у улози команданта ДАГ-а, КАГ-а, ПААГ-а, као и способности за извршење других задатака по многобројним организациско-техничким питањима.

Други задатак, иако не излази из оквира тактике рода, је потребан и користан за кандидате и њихов развој, за сам род и специјално за оне функције дотичног рода које су предвиђене у командама — штабовима здружених и оперативних јединица. Својим радом у току припрема кандидати се усавршавају, а на испиту проверавају из организациско-тактичких знања свога рода, а исто тако и из општетактичких знања у обиму који им је потребан за правилну примену и ангажовање рода у склопу здружене или оперативне јединице, за одређену ситуацију и тактичку радњу.

Као што се види, према садашњем стању ствари, кандидати се припремају, усавршавају и на испитима проверавају из знања опште тактике и тактике свога рода, али је организациско-стручна материја, која, заправо, и чини род, скоро потпуно занемарена. Уствари, кандидати се припремају и проверавају више за улогу команданта и друге органе штаба здружене јединице него за руководиоца свога рода, јер се од њих захтева да на испиту решавају чисто тактичка питања, која су нужна за комплексан рад на организацији и планирању команде здружене јединице као целине. Међутим, и органи рода у општевојној команди — штабу, који чине мањи део од укупног броја пуковничких функција рода, мора бити способан не само да поднесе предлоге своје општевојном команданту, а затим да планирају употребу свога рода, већ и да помажу и контролишу извршење планираних задатака, да усклађују рад разних специјалних јединица и делова свог рода и да, према потреби, интервенише на лицу места. Поред тога, основу пуковничких функција у сваком роду чине команданти пукова, руководиоци школа и курсева и разни наставни и други органи, којима стручно-техничка материја рода претставља суштину и готово искључиви посао саме функције.

Поставља се питање: шта из оквира рода треба још захватити овим испитом, тј. коју тематику треба предвидети као најкориснију и најнужнију? Јасно је да овај програм не би требало свести искључиво на изучавање и проверу знања из примене нижих јединица (чете, батаљона), тј. на оно што се изучава у разним школама и полаже

на испиту за чин капетана и мајора, већ обухватити организациско-техничко руковођење у планирању и извођењу задатака које организују и врше команданти пукова рода војске. На овај начин, кандидат би се спремао и на испиту проверавао у улози команданта: ДАГ-а, КАГ-а, ПААГ-а, пука везе, пионирског, понтонирског и др. пукова, при чему би решавао разне организационо-стручне задатке. Природно је да је за правилно решавање ових питања неопходно познавање технике свога рода. А сваки старешина рода, баш ради познавања ове техничке основе, и носи своју родовску специјалност, коју је стекао у школи и свакодневной пракси на разним функцијама у свом роду.

Према напред изнетом, по моме мишљењу, било би потребно да Испитна комисија убудуће, при разради и давању задатака, измени и надопуни материју коју је досада давала на испиту за чин пуковника рода, с тим што би се и даље задржало решавање општевојног и родовског задатка (управо, организациско-тактичка материја рода), јер би тиме била захваћена и општа тактика и тактика рода, тј. тактика у целини. Поред тога, кандидатима родова војске требало би обавезно давати и чисто стручни, родовски задатак, у улози команданта пука — бригаде њиховог рода у одређеним ситуацијама и задацима, као што се то већ сада ради при полагању испита за чин пешадиског пуковника. Осим тога, Испитна комисија треба да буде еластичнија и слободнија у избору форми, у захватању и давању целине тактичке и стручне материје. Тако, на пример, на једном општевојном тактичком задатку кандидат из рода везе може дати оба тактичка решења, тј. и у улози команданта здружене јединице и у улози начелника везе те јединице, с тим да чисто стручни задатак добије одвојено и да га посебно решава. Или се, у другом случају, може дати посебно општевојни а посебно родовски тактички задатак и на тај родовски надовезати чисто стручни задатак, или за сваку тематику припремати и решавати посебан задатак, или на неки други начин који ће Комисија одабрати као најпогоднији у некој ситуацији.

По моме мишљењу, измене у овом смислу дале би више користи не само за сваки род и развој његовог кадра, него, у првом реду, за здружене и оперативне јединице, па и Армију у целини, јер општевојном команданту није тешко да успешно здружава добро и стручно способне јединице родова, док на другој страни, слабо оспособљене јединице родова не могу остваривати ни најидеалније планиране задатке. Одређивањем овакве тематике при разради задатка за кандидате обухватила би се тактика у целини и примена рода, тј. и тактичка и стручно-техничка способност за пуковничку функцију рода.
